

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Fastsatt av Universitetsstyret 15.05.2014 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler §§ 3-3, 3-7, 3-9 og 4-13 og med ikrafttredelse fra og med 01.01.2015.

Revideringer i forskriften er godkjente av Universitetsstyret 19.01.2017 og av rektor 21.08.2017 med ikrafttredelse fra og med 01.03.2017 og 01.09.2017.

Innhold

I.	INNLEDENDE BESTEMMELSER	2
§ 1	Virkeområde	2
§ 2	Omfang, innhold og målsetting for ph.d.-utdanningen	2
§ 3	Ansvar for ph.d.-utdanningen	2
§ 4	Kvalitetssikring	2
II.	OPPTAK.....	2
§ 5	Opptak.....	2
§ 6	Ph.d.-avtale og utdanningsplan, avtaleperiode og avslutning før avtalt tid	3
III.	GJENNOMFØRING	4
§ 7	Veiledning	4
§ 8	Opplæringsdel	5
§ 9	Kvalitetssikringstiltak.....	6
§ 10	Ph.d.-avhandling.....	6
§ 11	Meldepikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse	7
IV.	FULLFØRING	7
§ 12	Bedømmelse.....	7
§ 13	Innlevering.....	7
§ 14	Oppnevning av bedømmelseskommité.....	8
§ 15	Bedømmelseskomiteens arbeid	8
§ 16	Behandling av bedømmelseskomiteens innstilling.....	9
§ 17	Offentliggjøring og elektronisk tilgjengeliggjøring av avhandlingen	10
§ 18	Prøveforelesning og forsvar av avhandlingen (disputas).....	10
§ 19	Godkjenning av prøveforelesning og disputas	11
§ 20	Tildeling av graden og vitnemål	11
§ 21	Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)	11
§ 22	Fellesgrader og cotutelle-avtaler	12
V.	KLAGE, IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER.....	12
§ 23	Klage	12
§ 24	Ikrafttredelse	13
§ 25	Overgangsbestemmelser	13

I. INNLEDENDE BESTEMMELSER

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder utdanning som fører fram til graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Forskriften gjelder mål, ansvar, opptak, gjennomføring og avslutning av ph.d.-utdanningen, fellesgrader og cotutelle.

§ 2 Omfang, innhold og målsetting for ph.d.-utdanningen

(1) Ph.d.-utdanningen ved NMBU skal kvalifisere for selvstendig forskningsvirksomhet av høy internasjonal standard og for annet arbeid der det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenking, i samsvar med god vitenskapelig praksis og forskningsetiske standarder.

(2) Ph.d.-utdanningen skal gi kandidaten kunnskaper, ferdigheter og kompetanse i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Ph.d.-utdanningen har en normert tidsramme på 3 års heltidsstudium. Ph.d.-utdanningens viktigste komponent er et selvstendig forskningsarbeid som gjennomføres under aktiv veiledning.

(3) Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av:

- a. Godkjent opplæringsdel
- b. Godkjent vitenskapelig avhandling
- c. Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- d. Godkjent offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

§ 3 Ansvar for ph.d.-utdanningen

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen ved NMBU, fakultetene har ansvar for gjennomføring og oppfølging i ph.d.-utdanningen, og kan fastsette særlige krav og utfyllende bestemmelser for sitt fakultet. I tilfeller der fakultetet er beslutningstaker, avgjør fakultetsstyret ansvarsfordelingen mellom ulike fakultetsorganer. Forskningsutvalget ved NMBU (NMBU-FU) er rektors rådgiver i saker som gjelder ph.d.-utdanningen. NMBU-FU har et særlig ansvar for å initiere tiltak som hever kvaliteten på ph.d.-utdanningen, jf. «Retningslinjer for Forskningsutvalget ved NMBU».

§ 4 Kvalitetssikring

Kvalitetssystem for utdannings- og forskningsvirksomheten ved NMBU omfatter også ph.d.-utdanningen.

II. OPPTAK

§ 5 Opptak

§ 5.1 *Vilkår for opptak*

(1) For å bli tatt opp som ph.d.-kandidat, må søkeren ha faglig relevant utdanning tilsvarende femårig norsk høyere utdanning. Kandidaten må ha mastergrad av minst 120 studiepoengs omfang eller cand.med.vet.-utdanning eller femårig profesjonsutdanning/ **integrert mastergrad** hvor minst 120 studiepoeng er på masternivå. Søkeren skal i utdanningen ha oppnådd et læringsutbytte tilsvarende beskrivelsene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet som det søkes opptak ved, kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilt prøve før opptak.

(2) Søkeren skal ha en dokumentert sterk faglig bakgrunn fra sitt tidligere studium. Fakultetet som det søkes opptak ved, kan spesifisere dette nærmere, for eksempel i form av karakterkrav.

(3) Opptak skjer fortløpende. Det enkelte fakultet har opptaksmyndighet.

§ 5.2 *Søknad om opptak*

(1) Søknad om opptak sendes til aktuelt fakultet, på fastsatt søknadsskjema, og **skal normalt være** innsendt senest 2 måneder etter og behandlet senest 3 måneder etter oppstart. For kandidater tilsatt ved NMBU er oppstartdato lik tiltredelsesdato i stillingen, for andre kandidater er oppstartdato lik finansieringsstart.

(2) Søknad om opptak skal inneholde:

1. Dokumentasjon av den utdanningen som skal ligge til grunn for opptaket

2. Prosjektskisse med plan for forskningsarbeidet
3. Redegjørelse for tilgang til nødvendig infrastruktur for gjennomføring av forskningsprosjektet og eventuell avtale om dette med ekstern part
4. Eventuelt ønske om bruk av et annet språk enn engelsk eller norsk i avhandlingen
5. Forslag til veiledergruppe og angivelse av tilknytning til aktivt forskningsmiljø
6. Eventuelle planer for opphold ved annen institusjon
7. Oversikt over finansiering og evt. avtale om ekstern finansiering
8. Dokumentasjon på statsborgerskap / pass
9. Dokumentasjon på ferdigheter i engelsk, skriftlig og muntlig.
 Krav til kunnskaper i engelsk dekkes med én av følgende:
 - a. Engelsk fra Vg1 i norsk videregående skole (140 årstimer) med karakteren 4 eller bedre
 - b. Engelsk fordypning fra Vg2 eller Vg3 med bestått karakter
 - c. IB Diplom (International Baccalaureat)
 - d. Test of English as a Foreign Language (TOEFL) med minst 580 poeng for Paper-based test (PBT) eller minst 92 poeng for Internet-based test (IBT)
 - e. International English Language Testing Service (IELTS Academic) med minst 7.0 poeng
 - f. Minimum ett fullført år av universitetsstudier i Storbritannia, Irland, USA, Canada, New Zealand eller Australia
 - g. En fullført bachelorgrad, eller minimum ett fullført år av masterstudier, med engelsk som undervisningsspråk, i et nordisk land
 - h. En universitetsgrad i faget engelsk språk eller engelsk litteratur
 Engelskferdigheter dokumentert på annen måte kan godkjennes etter individuell vurdering.

Endret 19 januar 2017 (i kraft 1 mars 2017)

(4) Opptak kan vedtas med forbehold om:

- a. Finansiering, opptakskapasitet, tilleggsutdanning og at behov for infrastruktur løses
- b. Enighet om eventuelle immateriellrettslige forhold ved avtaleinngåelse (jf. § 6-1).

(5) Opptak skal nektes dersom:

- a. Opphavsrettslige avtaler er til hinder for publisering og offentlig forsvar av avhandlingen
- b. De immateriellrettslige avtaler som er inngått, er så urimelige at NMBU ikke bør medvirke i prosjektet
- c. Søkeren ikke oppfyller krav om at minimum ett år av prosjektet skal gjennomføres etter at vedkommende er tatt opp til ph.d.-utdanningen. Kandidater med grunnutdanning cand.med.vet. med Forskerlinje unntas fra bestemmelsen om minst ett års gjenstående arbeid etter opptak.

§ 5.3 Opptaksvedtak

(1) Fakultetet fatter vedtak om opptak. Opptaksvedtak baseres på en samlet vurdering av søknaden. En forutsetning for opptak er at søkerens faglige bakgrunn tilfredsstiller opptakskravene (jf. §§ 5.1 og 5.2).

(2) Fakultetet kan fastsette kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere når antallet søkere overstiger opptakskapasiteten. I vedtaket skal veiledergruppe oppnevnes, ansvaret for håndtering av andre behov som er skissert i søknaden plasseres, og avtaleperioden fastsettes med startdato og sluttdato. Startdato settes lik startdato for finansiering.

§ 5.4 Infrastruktur

Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig infrastruktur for gjennomføring av forskningsprosjektet. For kandidater som har ekstern finansiering eller er tilsatt utenfor NMBU, inngås det avtale mellom institusjon og ekstern part i forbindelse med det enkelte forskningsprosjekt. Slik avtale skal foreligge når opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes.

§ 6 Ph.d.-avtale og utdanningsplan, avtaleperiode og avslutning før avtalt tid

§ 6.1 Ph.d.-avtale og utdanningsplan

(1) Ph.d.-utdanningen skal formaliseres i form av en skriftlig avtale og en utdanningsplan, på fastsatte skjema, senest 6 måneder etter oppstart. Avtalen inngås mellom ph.d.-kandidat, veiledergruppe og fakultetet ph.d.-kandidaten er tilknyttet, eventuelt også med eksterne institusjoner. Avtale og utdanningsplan utarbeides av ph.d.-kandidaten i samarbeid med veiledergruppen.

(2) Avtalen fastsetter partenes ansvar, rettigheter og plikter, blant annet når det gjelder finansiering, veiledning, tilstedeværelse i fagmiljøet ved NMBU, rapportering, publisering og eiendomsrett til

resultater. Avtalen skal sikre at ph.d.-kandidaten inngår i et aktivt forskermiljø og legge til rette for at ph.d.-utdanningen kan gjennomføres til avtalt tid.

(3) Avtalen skal inneholde eller følges av:

- a. Finansieringsplan
- b. Opphavsrettslige eller immateriellrettslige avtaler der dette er aktuelt

(4) Fakultetet godkjenner avtale og utdanningsplan. Ved vesentlige endringer i avtalte forhold, skal ny avtale og/eller utdanningsplan utarbeides, og godkjennes av fakultetet kandidaten er tilknyttet.

§ 6.2 Avtaleperiode

(1) Ph.d.-utdanningen er normert til tre års fulltidsstudier (jf. § 2). Maksimal studietid for ph.d.-utdanningen er 7 år fra opptaksdato til innlevering av avhandlingen til bedømmelse, når lovhjemlede avbrudd eller avtalte avbrudd er trukket fra. Avtaleperioden skal gå fram av avtalen.

(2) Fakultetet kan forlenge avtaleperioden etter begrunnet søknad fra ph.d.-kandidaten. Eventuell forlengelse av avtaleperioden må relateres til rettighet som arbeidstaker eller avklares spesielt i forhold til kandidatens finansieringsgrunnlag. Ved innvilget forlengelse kan fakultetet sette ytterligere betingelser.

(3) Etter avtaleperiodens utløp opphører partenes rettigheter og plikter i henhold til ph.d.-avtalen. Kandidaten kan likevel søke om å få levere inn avhandlingen til bedømmelse for ph.d.-graden.

§ 6.3 Avslutning før avtalt tid

(1) Frivillig avslutning

Kandidaten og fakultetet kan avtale at ph.d.-utdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik avslutning av ph.d.-utdanningen skal det fastsettes skriftlig hvordan spørsmål knyttet til eventuelle tilsettingsforhold, finansiering, rettigheter til resultater skal ordnes. Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt, skal kandidaten søke om nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet. Begrunnet søknad sendes fakultetet, som fatter vedtak i saken.

(2) Tvungen avslutning

a. Fakultetet kan vedta tvungen avslutning av ph.d.-utdanningen før avtalt tid. Slik avslutning kan besluttes hvis ett eller flere av følgende forhold foreligger:

- i. Vesentlig forsinkelse i gjennomføring av opplæringsdelen grunnet forhold som kandidaten selv rår over
- ii. Gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt
- iii. Forsinkelse i framdriften som er av en slik art at det skaper begrunnet tvil om kandidaten vil kunne fullføre prosjektet innenfor avtalt tid. For å danne grunnlag for tvungen avslutning, må forsinkelsen skyldes forhold som kandidaten selv rår over.
- iv. Brudd på de forskningsetiske retningslinjer som gjelder for fagområdet, herunder fusk som rammes av reglene i Lov om universiteter og høyskoler, § 4.7 og Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning (forskningsetikkloven).
- v. Opptreden fra en kandidat bryter med den tillit som må foreligge mellom NMBU og kandidat under gjennomføringen, herunder straffbare forhold knyttet til gjennomføringen av ph.d.-utdanningen.

b. Ph.d.-kandidater tilsatt ved NMBU kan sies opp fra sin stilling når det er saklig grunn i virksomhetens eller tjenestemannens forhold, jf. Lov om statens tjenestemenn.

III. GJENNOMFØRING

§ 7 Veiledning

(1) Arbeidet med doktoravhandlingen skal foregå under individuell veiledning. Veiledergruppen skal bestå av minst to vitenskapelige ansatte, hvorav én oppnevnes som hovedveileder. Veiledere skal ha førstestillingskompetanse innenfor relevante fagfelt og være aktive forskere¹. Hovedveileder skal ha tidligere erfaring fra, eller opplæring som, veileder for ph.d.-kandidater. Hovedveileder har faglig og administrativt hovedansvar for ph.d.-kandidatens utdanning og skal være ph.d.-kandidatens primære kontaktperson. Hovedveileder skal normalt være tilsatt ved fakultetet der ph.d.-kandidaten er tilknyttet.

¹ Kunnskapsdepartementet har, i brev av 25.06.2012, presisert at stillingene som førstelektor og dosent er likeverdige med stillinger som førsteamanuensis og professor, men de har et annet innhold. Dette innebærer at førstelektor og dosent ikke kan være ph.d.-veileder eller sitte i bedømmelseskomiteer for ph.d.-avhandlinger.

I spesielle tilfeller kan eksternt tilsatt oppnevnes som hovedveileder. Dette skal gjøres basert på avtale mellom institusjonen vedkommende er ansatt ved og NMBU. Dersom fakultetet oppnevner eksternt hovedveileder, skal det oppnevnes medveileder fra fakultetet ph.d.-kandidaten er tilknyttet.

(2) Hovedveileder og kandidaten selv har ansvar for at kandidaten har jevnlig kontakt med sine veiledere. Veiledergruppen har et felles ansvar for den faglige oppfølgingen av ph.d.-kandidaten og for at kandidaten deltar i et aktivt forskermiljø med seniorforskere og andre ph.d.-kandidater. Veilederne plikter å holde seg orientert om framdriften i kandidatens arbeid og vurdere den i forhold til prosjektplanen. Veilederne plikter å følge opp faglige forhold som kan medføre forsinket gjennomføring av ph.d.-utdanningen, slik at utdanningen kan fullføres innenfor normert tid.

(3) Veilederne skal gi råd om formulering og avgrensning av tema og problemstillinger, drøfte og vurdere hypoteser og metoder, drøfte resultater og tolkningen av disse, drøfte opplegg og gjennomføring av framstillingen, herunder disposisjon, språklig form, dokumentasjon osv., og gi hjelp til orientering i faglitteratur og datagrunnlag i forhold til bibliotek, arkiv, datainnsamling, osv. Videre skal veilederne gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til avhandlingen.

(4) Ph.d.-kandidat eller veileder kan be fakultetet kandidaten er tatt opp ved, om å oppnevne ny veileder for kandidaten. Veileder kan ikke fratre før ny veileder er oppnevnt. Fakultetet har ansvar for straks å utpeke ny(e) veileder(e) ved langvarig sykdom, permisjon e.l.

(5) Tvister mellom ph.d.-kandidat og veileder som ikke kan løses i fellesskap, kan bringes inn for behandling ved fakultetet. Dersom partene etter drøfting ikke er kommet til enighet om hvordan tvist skal løses, kan veileder eller kandidat be om å få endret veiledningsavtalen. Anmodning om å bli løst fra avtalen skal sendes til fakultetet, med kopi til den andre parten i saken.

§ 8 Opplæringsdel

§ 8.1 Formål, innhold og omfang

(1) NMBU har ansvar for å legge til rette for at opplæringsdelen sammen med avhandlingsarbeidet, gir utdanning på høyt faglig nivå og et læringsutbytte som er i samsvar med beskrivelsene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Utdanningen skal være i tråd med internasjonal standard, med gjennomføring av et vitenskapelig arbeid, trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode.

(2) Dersom NMBU ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal forholdene legges til rette for at ph.d.-kandidaten får egnet opplæring ved andre institusjoner eller enheter som gir godkjent ph.d.-utdanning.

(3) I emner der det ikke foreligger egnet undervisningstilbud, kan spesialpensum på ph.d.-nivå godkjennes som en del av opplæringsdelen.

(4) Opplæringsdelen skal inneholde emner på ph.d.- eller masternivå som totalt gir mellom 30 og 60 studiepoeng (ECTS), etter nærmere spesifikasjoner fra fakultetet.

(5) Et emne i forskningsetikk og vitenskapsfilosofi på minimum 5 studiepoeng skal inngå i opplæringsdelen.

(6) Elementer som skal inngå i opplæringsdelen, bør ikke være eldre enn 2 år ved oppstartdato. Arbeid som inngår i veterinær diplomatutdanning og forskerlinja ved veterinærstudiet, kan likevel godtas.

(7) Opplæringsdelen godkjennes ut fra dokumentasjon på at elementene som inngår er gjennomført og bestått.

§ 8.2 Kandidatens rettigheter ved permisjon

Ph.d.-kandidater som har foreldrepermisjon fra ph.d.-utdanningen, kan likevel følge undervisning og avlegge eksamener i emner og kurs som skal inngå som en del av kandidatens opplæringsdel under permisjonstiden, i tråd med Lov om folketrygd (folketrygdloven) og NAVs rutiner.

§ 9 Kvalitetssikringstiltak

§ 9.1 Tiltak for å avdekke og følge opp mangler, framdriftsrapportering

(1) NMBUs kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen omfatter tiltak for å avdekke manglende progresjon i opplæringsdelen eller avhandlingsarbeidet og mangler ved veiledningen. Fakultetene ved NMBU skal ha rutiner for å følge opp mangler som avdekkes.

(2) I avtaleperioden skal ph.d.-kandidaten årlig levere skriftlige rapporter direkte til fakultetet om framdriften i ph.d.-utdanningen. Oppdatert framdriftsplan sendes årlig til fakultetet. Rapportene skrives på fastsatte skjema og skal behandles konfidensielt når opplysningene tilsier det.

§ 9.2 Obligatoriske seminarer, midtveisevaluering

(1) En del av kvalitetssikringen av ph.d.-utdanningen skal være minimum tre faste seminarer i opplæringsperioden: et *startseminar*, en *midtveisevaluering* og et *sluttseminar*.

(2) Det skal legges særlig vekt på midtveisevalueringen:

- a. Midtveisevaluering av doktorgradsarbeidet skal gjennomføres når kandidaten har fullført maksimum to årsverk av utdanningstiden.
- b. Kandidaten skal presentere sitt arbeid og bli evaluert av en gruppe på minst to personer som er oppnevnt av fakultetet. Evalueringsgruppen skal bestå av et medlem fra veiledergruppen og ett medlem fra samme fakultet eller utenfra.
- c. Evalueringsgruppen skal ta stilling til doktorgradsarbeidets faglige status og framdrift, og skal gi tilbakemelding, på fastsatt skjema til kandidaten, veiledergruppen og fakultetet.
- d. Dersom evalueringsgruppen rapporterer om vesentlige svakheter ved forskningsarbeidet, skal fakultetet i samarbeid med veiledergruppe og kandidat, iverksette tiltak for å korrigere situasjonen.

§ 10 Ph.d.-avhandling

§ 10.1 Krav til avhandlingen

(1) Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon, behandling av litteratur og framstillingsform.

(2) Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

(3) Avhandlingen kan bestå av en monografi eller en sammenstilling av flere vitenskapelige arbeider i artikkelformat. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal avhandlingen også inneholde et innledningskapittel som i et helhetlig perspektiv sammenfatter og sammenstiller de problemstillinger og konklusjoner som legges fram i delarbeidene, og som dokumenterer sammenhengen i avhandlingen. Ph.d.-kandidaten skal være eneforfatter av sammenfatningen.

(4) Avhandlingen skal inneholde korte sammendrag på engelsk og på norsk.

(5) I tilfeller hvor ph.d.-kandidaten ikke er eneforfatter, skal både ph.d.-kandidatens og medforfatterens bidrag presiseres ved innlevering av avhandlingen, i form av signerte forfattererklæringer. Det er ph.d.-kandidatens ansvar å innhente disse erklæringene. [Vancouverkonvensjonen for medforfatterskap skal følges.](#)

Endret 21 august 2017 (i kraft 1 september 2017)

(6) «Retningslinjer for bruk av forfatteradresser ved NMBU» skal legges til grunn for adressering av vitenskapelige publikasjoner som inngår i doktorgradsarbeidet.

(7) Avhandlingen skal skrives på engelsk eller på norsk. Dersom ph.d.-kandidaten ønsker å benytte et annet språk, skal det være søkt om dette ved opptak, jf. § 5-1.

§ 10.2 Offentliggjøring og publisering av resultater som inngår i doktorgradsarbeidet

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring og publisering av resultater som inngår i doktorgradsarbeidet, med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse. Utsettelse av offentliggjøring / publisering kan skje når ph.d.-utdanningen helt eller delvis er finansiert av en ekstern part, for at den eksterne parten skal kunne ta stilling til patentering/kommersialisering. En eventuell avtalt utsettelse av tidspunktet for offentliggjøring/publisering skal ikke være av lengre varighet enn fire måneder.

§ 10.3 Rettigheter til bruk av egne resultater

Ph.d.-kandidatens rettigheter til bruk av egne resultater, utnyttelse av patenterbare oppfinnelser, opphavsrettigheter mv. er regulert av Arbeidstakeroppfinnelsesloven og NMBUs regler om ansattes rettigheter, med mindre annet er særskilt avtalt.

§ 10.4 Arbeid som ikke godtas

(1) Arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere eksamener, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere, sammenhengende arbeider. Arbeid som inngår i veterinær diplomutdanning og forskerlinja ved veterinærstudiet, kan likevel godtas. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan benyttes som grunnlag for videre arbeid i forbindelse med ph.d.-prosjektet.

(2) Ved bruk av publiserte arbeider kan disse ikke godtas som del av avhandlingen, dersom de ved opptakstidspunkt er eldre enn fem år fra publiseringsdato. Fakultetet kan gi dispensasjon fra denne regelen dersom ekstraordinære forhold tilsier det.

§ 11 Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse

(1) Regulering av rettigheter mellom samarbeidende institusjoner skal fastsettes i avtale ved oppstart av ph.d.-studiet. NMBUs gjeldende regelverk skal danne utgangspunkt for hvilken meldeplikt ph.d.-kandidater med tilsetning ved NMBU har for arbeidsresultater med næringsmessig potensial.

(2) For ph.d.-kandidater med ekstern arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i avtale mellom institusjonen, ph.d.-kandidaten og den eksterne arbeidsgiveren. For ph.d.-kandidater uten arbeidsgiver, skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i opptaksavtalen mellom institusjonen og ph.d.-kandidaten.

IV. FULLFØRING

§ 12 Bedømmelse

§ 12.1 Grunnlag for bedømmelse

Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av:

- a. Godkjent opplæringsdel
- b. Godkjent vitenskapelig avhandling
- c. Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- d. Godkjent forsvar av avhandlingen i en offentlig disputas

§ 12.2 Tidsbruk fra innlevering til disputas

Det skal normalt ikke gå mer enn tre måneder fra innlevering av avhandlingen til disputas. Det er hovedveilederens ansvar å gjøre fakultetet oppmerksom på at innlevering er nært forestående, slik at nødvendige forberedelser kan starte.

§ 13 Innlevering

§ 13.1 Innlevering av avhandlingen

(1) Opplæringsdelen må være godkjent av fakultetet før avhandlingen leveres inn til bedømmelse.

(2) Søknad om å få avhandlingen bedømt leveres fakultetet på fastsatt skjema som skal inneholde bekreftelse på at doktorgradsarbeidet ikke er levert inn til bedømmelse ved annen institusjon, og signatur fra hovedveileder dersom vedkommende anbefaler at avhandlingen legges fram til bedømmelse. Sammen med søknaden/innleveringserklæringen leveres:

- a. Elektronisk versjon (pdf-format) av avhandlingen.
- b. Dokumentasjon på gjennomført og bestått opplæringsdel.

- c. Medforfattererklæringer fra ev. medforfattere.

(3) Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputas, jf. § 17.2.

Endret 19 januar 2017 (i kraft 1 mars 2017) og 21 august 2017 (i kraft 1 september 2017).

§ 13.2 Behandling av søknaden

Søknad som ikke fyller kravene i § 13.1 skal avvises. Fakultetet kan avslå søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at avhandlingen ikke holder høy nok vitenskapelig kvalitet til å bli godkjent for graden. I øvrige tilfeller godkjennes søknaden og avhandlingen sendes til bedømmelseskomiteen for bedømming.

§ 14 Oppnevning av bedømmelseskomité

(1) Fakultetet fremmer forslag til bedømmelseskomité. Forslaget skal begrunnes og bør vise til hvordan komiteen samlet sett dekker avhandlingens fagfelt.

(2) Forslag til bedømmelseskomité kan ikke fremmes før opplæringsdelen er fullført og godkjent.

(3) Rektor oppnevner en komité med minst tre sakkyndige medlemmer til å bedømme avhandlingen. Forvaltningslovens habilitetsregler gjelder for komiteens medlemmer.

(4) Veiledere eller medforfattere kan ikke være medlemmer av bedømmelseskomiteen.

(5) Komiteen skal settes sammen slik at:

- a. Komiteens medlemmer til sammen innehar kompetanse som dekker avhandlingens fagområde
- b. Begge kjønn, såfremt mulig, er representert
- c. To av medlemmene er uten tilknytning til NMBU, hvorav minst ett av medlemmene bør komme fra en anerkjent utenlandsk institusjon
- d. Ett av medlemmene skal være tilsatt ved NMBU i fast stilling, og er også komiteens [leder og koordinator](#)
- e. Alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende bedømt førstestillingskompetanse

(6) Ph.d.-kandidaten skal ha anledning til å gi skriftlige merknader til komiteens sammensetning før forslaget fremmes for rektor.

(7) Ved eventuelle endringer av komiteens sammensetning, eksempelvis sykdom eller permisjon, utpeker rektor, etter forslag fra fakultetet, umiddelbart et nytt medlem til bedømmelseskomiteen.

§ 15 Bedømmelseskomiteens arbeid

I bedømmelsen av avhandlingen skal det legges spesiell vekt på om avhandlingen fyller kravene i § 10. Det skal foretas en helhetlig vurdering og avveining av sterke og svake sider ved avhandlingen, inkludert vurderinger av om materialet og metodene er tjenlige for de spørsmål som reises i avhandlingen, og om argumentene og konklusjonene som framføres, er holdbare.

§ 15.1 Innhenting av supplerende opplysninger

Fakultetet skal sørge for at komiteens medlemmer mottar "Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader". Bedømmelseskomiteen kan kreve at ph.d.-kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon legges fram. Bedømmelseskomiteen kan be veileder gjøre rede for veiledningen og arbeidet med avhandlingen.

§ 15.2 Bedømmelseskomiteens innstilling

(1) Komiteen avgir en felles, begrunnet uttalelse til fakultetet ph.d.-kandidaten er tatt opp ved, om avhandlingen er verdig til å forsvares for doktorgraden. Komiteens uttalelse skal normalt foreligge senest 25 virkedager før planlagt disputas. Tillater komiteen omarbeiding av avhandlingen, løper ny frist fra den dato avhandlingen leveres på nytt.

(2) Det skal gå klart fram av konklusjonen i uttalelsen hvorvidt komiteen:

- a. *Tilrår at avhandlingen godkjennes for disputas:*

Dersom bedømmelseskomiteen enstemmig tilrår godkjenning av avhandlingen, kan prøveforelesning og disputas gjennomføres.

- b. *Ikke tilrår godkjenning av avhandlingen for disputas, men tilrår at omarbeiding tillates:*
Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av den innleverte avhandlingen og eventuelt tilleggsmateriale, anbefale at fakultetet gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal i skriftlig form gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide. Dersom fakultetet tillater slik omarbeiding, er frist for slik omarbeiding normalt maksimalt 3 måneder. Bedømmelseskomiteen skal innen 6 uker fra de mottar den omarbeidede avhandlingen avgi sin endelige innstilling. Vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.
- c. *Ikke tilrår (dvs. underkjenner) avhandlingen for disputas:*
Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer vedrørende teori, hypotese, materiale eller metode er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal avhandlingen underkjennes. En underkjent ph.d.-avhandling, kan bedømmes i omarbeidet utgave tidligst 6 måneder etter at fakultetet har fattet sitt vedtak.

Rektor oppnevner i dette tilfellet en ny bedømmelseskomite, etter innstilling fra fakultetet kandidaten er tilknyttet. Minst ett av medlemmene fra den opprinnelige komiteen bør gjenoppnevnes. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang. Ph.d.-kandidaten skal ved ny innlevering opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt og ikke blitt funnet verdig til å forsvares.

(3) Eventuelle dissenser mellom komitémedlemmene skal grunngis i uttalelsen.

(4) Fakultetet formidler bedømmelseskomiteens uttalelse, på vegne av fakultetet, til ph.d.-kandidaten, som gis frist på 10 virkedager til å fremme skriftlige merknader til uttalelsen. Hvis ph.d.-kandidaten ikke ønsker å fremme merknader, skal fakultetet snarest underrettes skriftlig om dette. Ph.d.-kandidatens eventuelle merknader skal sendes fakultetet. Fakultetet fatter vedtak i saken (jf. § 16)

- (5) Dersom det er dissens (delt innstilling) i komiteen, fremmes saken for [fakultetsstyret](#), som kan:
- Fatte vedtak uten ytterligere bedømmelse
 - Søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen
 - [Foreslå](#) to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen
 - [Foreslå](#) at de to nye sakkyndige skal inngå i en utvidet bedømmelseskomité

[Fakultetsstyret](#) fatter vedtak i saken på grunnlag av uttalelsen, eventuelle merknader fra ph.d.-kandidaten og eventuelle uttalelser som er innhentet fra de to nye sakkyndige.

[Endret 19 januar 2017 \(i kraft 1 mars 2017\).](#)

§ 15.3 Retting av formelle feil i avhandlingen

(1) Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

(2) Ph.d.-kandidaten kan, etter innlevering, søke [fakultetet](#) om tillatelse til å rette formelle feil i avhandlingen. En fullstendig oversikt over de feil (errata) som ønskes rettet skal legges ved søknaden, [som må leveres senest 4 uker før planlagt disputas](#). Det kan søkes kun én gang.

[Endret 19 januar 2017 \(i kraft 1 mars 2017\).](#)

§ 16 Behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

Fakultetet fatter, på grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling og kandidatens ev. merknader, vedtak om ph.d.-avhandlingen er verdig til å forsvares.

§ 16.1 Enstemmig innstilling

(1) Dersom komiteen avgir enstemmig innstilling, og fakultetet legger innstillingen til grunn for sitt vedtak, fatter fakultetet vedtak i samsvar med innstillingen.

(2) Dersom fakultetet finner at det foreligger begrunnet tvil om hvorvidt komiteens enstemmige innstilling skal legges til grunn, skal fakultetet søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen

og/eller rektor skal oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten som gis anledning til å komme med merknader. Fakultetet fatter vedtak på grunnlag av innstillingen og innhentede uttalelser.

§ 16.2 Delt innstilling

(1) Dersom komiteen avgir delt innstilling, og fakultetet finner å legge flertallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, fatter fakultetet vedtak i samsvar med flertallets innstilling.

(2) Dersom komiteen avgir delt innstilling og fakultetet vurderer å legge mindretallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, kan fakultetet søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten som gis anledning til å komme med merknader. Dersom begge de nye sakkyndige slutter seg til flertallets innstilling i den opprinnelige komitéinnstillingen, skal denne følges. Kandidaten skal underrettes om utfallet etter behandling av uttalelser fra de nye sakkyndige.

§ 17 Offentliggjøring og elektronisk tilgjengeliggjøring av avhandlingen

§ 17.1 Krav til den trykte avhandlingen

Når avhandlingen er funnet verdig til å forsvares, skal den trykkes i godkjent format. Avhandlingen skal trykkes nøyaktig slik den ble innlevert, men det er tillatt å gjøre *godkjente rettinger* av formelle feil, jf. § 15.3, forutsatt at godkjent errata-liste inkluderes i avhandlingen.

Endret 19 januar 2017 (i kraft 1 mars 2017) og 21 august 2017 (i kraft 1 september 2017).

§ 17.2 Offentliggjøring

(1) Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før offentlig forsvar, og fakultetet har ansvar for at dette skjer. Avhandlingen gjøres offentlig i den form den ble innlevert til bedømmelse, men med ev. errata, jf. § 15.3.

(2) Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av en doktorgradsavhandling med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Ekstern part kan ikke stille krav om at hele eller deler av ph.d.-avhandlingen unntas offentlighet, jf. § 6.1.

(3) Ved publisering av avhandlingen skal kandidater følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner (jf. § 10 sjette ledd).

§ 17.3 Elektronisk tilgjengeliggjøring

NMBU forbeholder seg en ikke-eksklusiv rett til å arkivere og tilgjengeliggjøre avhandlingen via NMBUs åpne institusjonelle arkiv. Retten innebærer at avhandlingen arkiveres og tilgjengeliggjøres i sin helhet, som *ett dokument* med eventuelle delarbeider inkludert. NMBU skal ikke tilgjengeliggjøre eventuelle delarbeider enkeltvis, atskilt fra øvrige deler av avhandlingen. *Ph.d.-kandidaten kan forbeholde seg retten til å utsette elektronisk tilgjengeliggjøring via NMBUs åpne institusjonelle arkiv i inntil to år fra disputasdato-*

Endret 19 januar 2017 (i kraft 1 mars 2017) og 21 august 2017 (i kraft 1 september 2017).

§ 18 Prøveforelesning og forsvar av avhandlingen (disputas)

§ 18.1 Prøveforelesning

(1) Før disputas kan finne sted, skal ph.d.-kandidaten holde en prøveforelesning over oppgitt emne. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnene til å formidle disse i en forelesningssituasjon. Forelesningen skal vare 45 minutter. Det faglige nivået på forelesningen skal tilpasses som en forelesning til masterstudenter eller studenter i slutfasen av en femårig profesjonsutdanning.

(2) Bedømmelseskomiteen foreslår tittel på prøveforelesningen, og tittelen kunngjøres for kandidaten ti (10) arbeidsdager før forelesningen skal finne sted. Emnet på forelesningen skal ikke stå i direkte forbindelse med det spesifikke temaet for avhandlingen, men skal normalt ha til hensikt å gi en bredere oversikt over fagområdet. Prøveforelesningen skal skje på engelsk eller på norsk med mindre annet språk er godkjent.

(3) Dersom fakultetet velger å holde prøveforelesningen i forbindelse med disputas, oppgir bedømmelseskomiteen for avhandlingen tema for prøveforelesning og vurderer selv forelesningen. Dersom prøveforelesning ikke holdes i forbindelse med disputas, kan fakultetet oppnevne en egen komité som fastsetter tema for prøveforelesningen. Minst ett av bedømmelseskomiteens medlemmer skal da oppnevnes i komiteen som vurderer prøveforelesningen.

(4) Komiteen anbefaler godkjenning av prøveforelesning. Det skal begrunnes dersom prøveforelesningen anbefales underkjent. Prøveforelesningen må være anbefalt godkjent før disputasen kan avholdes.

§ 18.2 Offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

(1) Offentlig forsvar av avhandlingen skal finne sted etter at prøveforelesningen er avholdt og godkjent, og innen to måneder etter at institusjonen har funnet avhandlingen verdig til å forsvares. Tid og sted for disputasen skal offentliggjøres minimum ti virkedager før disputas, sammen med opplysninger om hvordan avhandlingen er offentliggjort.

(2) Disputasen skal foregå på engelsk eller på norsk med mindre bedømmelseskomiteen godkjenner et annet språk. Det skal normalt være to ordinære opponenter, som også er medlemmer av bedømmelseskomiteen for avhandlingen.

(3) Disputasen ledes av dekan eller den dekan utpeker til dette. Den som leder disputasen, gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av avhandlingen og vurderingen av prøveforelesningen. Deretter gjør kandidaten rede for hensikten med og resultatene av det vitenskapelige arbeidet. Etter at begge opponentene har avsluttet sin opposisjon, gis de øvrige tilstedeværende anledning til å kommentere *ex auditorio*. En av opponentene avslutter opposisjonen, og disputasleder avslutter disputasen.

(4) Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og kandidat vedrørende problemformuleringer, metodisk, empirisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Det bør legges spesiell vekt på å få etterprøvd holdbarheten av viktige konklusjoner som kandidaten har trukket i sitt arbeid. Problemstillingene som opponentene velger å forfølge, behøver ikke være begrenset til de som er omtalt i komiteens uttalelse om avhandlingen.

(5) Bedømmelseskomiteen avgir innstilling til fakultetet der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innstillingen skal vurdere avhandlingens nivå i forhold til internasjonal standard i faget, og konkludere med om disputasen godkjennes eller ikke. Dersom disputasen underkjennes, skal dette begrunnes.

§ 19 Godkjenning av prøveforelesning og disputas

(1) Fakultetet fatter vedtak om godkjenning av doktorgradsprøven (prøveforelesning og disputas) på grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling.

(2) Dersom bedømmelseskomiteen ikke tilrår godkjenning av prøveforelesningen, kan det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne og senest seks (6) måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Forelesningen bedømmes, så vidt mulig, av den samme bedømmelseskomiteen som for avhandlingen.

(3) Dersom disputasen ikke godkjennes, kan ph.d.-kandidaten forsvare avhandlingen på nytt én gang. Fakultetet fastsetter tidspunkt for ny disputas. Disputasen bedømmes, så vidt mulig, av bedømmelseskomiteen for avhandlingen.

§ 20 Tildeling av graden og vitnemål

(1) På grunnlag av fakultetets innberetning om at opplæringsdel, avhandling, prøveforelesning og disputas er godkjent, tildeler rektor kandidaten graden philosophiae doctor.

Endret 19 januar 2017 (i kraft 1 mars 2017)

(2) Vitnemål skal utstedes i tråd med nasjonale retningslinjer for ph.d.-vitnemål og inneholde opplysninger om tittelen på avhandlingen, tema for prøveforelesning, godkjente emner i opplæringsdelen, veiledere og bedømmelseskomiteens medlemmer. Vitnemål signeres av rektor og forskningsdirektør.

§ 21 Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

Institusjonen skal utstede vitnemålstillegg i tråd med gjeldende retningslinjer for Diploma Supplement.

§ 22 Fellesgrader og cotutelle-avtaler

NMBU kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader eller cotutelle-avtaler.

§ 22.1 Fellesgrader

(1) Med fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner, der alle i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning, gradstildeling og annet som er beskrevet i disse forskriftene. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av: a) et vitnemålsdokument utstedt av alle konsortie-medlemmene, b) et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller en kombinasjon av a) og b).

(2) Fellesgrader skal normalt bare inngås dersom det fra før er etablert, stabilt faglig samarbeid mellom institusjonen og minst en av de andre konsortiedeltakerne. [Rektor](#) vedtar nærmere retningslinjer for fellesgradssamarbeid, herunder mal for samarbeidsavtaler.

[Endret 19 januar 2017 \(i kraft 1 mars 2017\)](#)

§ 22.2 Cotutelle-avtaler

Med cotutelle-avtaler menes felles veiledning av ph.d.-kandidater og samarbeid om utdanning av ph.d.-kandidater. Cotutelle-avtalen inngås for hver enkelt kandidat og må bygge på et stabilt, faglig institusjonelt samarbeid.

§ 22.3 Krav ved fellesgrader og cotutelle

(1) Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes.

(2) Avtaler om fellesgrad og cotutelle må som et minimum regulere opptak, finansiering, opplæringsdel, veiledning, opphold ved institusjonene, rapporteringsplikt, avhandlingens språk, avhandlingens form, bedømmelse, gradstildeling, vitnemål og rettigheter til resultater. Avtalen undertegnes av rektor. Ph.d.-utdanningen ved samarbeidsinstitusjonen må også ha et omfang av tre års normert studietid. Kandidaten må tas opp ved begge institusjonene.

V. KLAGE, IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

§ 23 Klage

§ 23.1 Klage over avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett, klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Avslag på søknad om opptak, vedtak om tvungen avslutning og avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen, kan påklages etter reglene i forvaltningsloven §§ 28 flg og [universitets- og høyskoleloven § 4-13](#).

§ 23.2 Klage over eksamen i opplæringsdelen

Karakterfastsetting ved eksamener som er avlagt under opplæringsdelen, kan påklages til ny sensur etter universitets- og høyskoleloven § 5-3. Formelle feil ved eksamen kan påklages etter universitets- og høyskoleloven § 5-2. Ved mistanke om fusk i avhandlingen eller forsøk på fusk i studiets opplæringsdel vises det til NMBUs fastsatte rutiner for behandling av dette [og til universitets- og høyskoleloven § 4-13](#).

§ 23.3 Klage over avslag på søknad om bedømmelse, klage over ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller disputas

(1) Avslag på søknad om å få avhandlingen bedømt og vedtak om ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller disputas kan påklages etter reglene i [universitets- og høyskoleloven § 4-13](#) og forvaltningsloven §§ 28 flg.

(2) Dersom fakultetet eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes enkeltpersoner eller et eget utvalg som skal foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 23.4 Klagefrist og saksbehandling

(1) Klagefristen er tre uker fra kandidaten har mottatt melding om fakultetets vedtak.

(2) Grunnlagt klage sendes fakultetet, [som kan fastholde, oppheve eller endre vedtaket som det klages på](#). Dersom fakultetet ikke tar klagen til følge går klagen til NMBUs klagenemnd til endelig avgjørelse. Klagenemnda kan prøve alle sider ved det påklagede vedtaket.

[Endret 19 januar 2017 \(i kraft 1 mars 2017\)](#)

§ 24 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra og med 01.01.2015. Samtidig oppheves forskrift av 05.03.2009 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet for miljø- og biovitenskap og forskrift av 15.12.2011 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges veterinærhøgskole. [Revideringer til denne forskriften trer i kraft 01.03.2017 og 01.09.2017](#).

§ 25 Overgangsbestemmelser

Den som når denne forskriften trer i kraft, er tatt opp til ph.d.-utdanning etter forskrift av 05.03.2009 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved UMB og forskrift av 15.12.2011 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved NVH, beholder de rettigheter som står i denne, dersom dette er til gunst for vedkommende. § 15 gjelder for kandidater som leverer inn avhandlingen fra og med 01.01.2015.